

TMMOB BAŐKANI MEHMET SOĞANCI' NIN MADEN İŞLETMELERİNDE İŞ GÜVENLİĞİ
SEMPOZYUMU – 2009 AÇILIŐ KONUŐMASI

Değerli Konuklar,
Sevgili Arkadaşlar,

Hepinizi TMMOB Yönetim Kurulu adına saygıyla sevgiyle, dostlukla selamlıyorum.

Odamızın düzenlemiş bulunduğu Maden İŞletmelerinde İŞ Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu'nda burada aranızda bulunmaktan büyük bir onur duyduğumu öncelikle belirtiyorum.

Bu sempozyumda bizleri bir araya getiren Oda ve Adana Őube Yöneticilerimize, kongrelerimizin gerçekleşmesinde görev alan Düzenleme ve Yürütme Kurulu üyelerimize, oda ve Őube çalışanı arkadaşlarıma, görüşlerini bizimle paylaşacak bilim insanlarına ve uzmanlara ve katılımlarınızla bu etkinliğimizi geliőtiren, büyüten siz İŞ Güvenliği Mühendisi meslektaşlarıma en samimi duygularımla çok teşekkür ediyorum.

Sevgili Arkadaşlar;

Hepimiz biliyoruz ki; mühendislik, bilim ve teknolojiyi insanla buluőturan bir meslek. İnsan odaklı olmasından dolayı, bizim mesleğimiz onurlu bir meslek ama bir o kadar da sorumlulukları olan bir meslek. Bu mesleğin uygulayıcılarının örgütü TMMOB'nin de Şüphesiz görevleri ve sorumlulukları çok ağır.

Biz, bir yandan insana ve insanlığa karşı işlenmiş suçlara karşı çıkıyoruz, öte yandan da insana ve halkımıza olan sorumluluklarımızı biliyoruz ve sorumluluklarımızın gereklerini yerine getirmeye çalışıyoruz. Bir yandan da üyelerimizin haklarının elde edilmesine, taleplerinin gerçekleşmesine yönelik çabalarda bulunuyoruz.

Öte yandan, sorunlarımızın, toplumun ve halkın sorunlarından ayrı tutulamayacağını da biliyoruz. Sıkıntılı, sancılı, sorunlu bir ülkede yaşıyor olmanın tüm sonuçları mühendis kimliğimizle birlikte, yurttaş kimliklerimiz dolayısıyla bizi de buluyor.

İşte yaşamakta olduğumuz kapitalist küreselleşmenin kendi yarattığı küresel krizi!

Yoksulların daha fazla yoksullaştığı, siyasal yapıda pek çok değişimin gerçekleştiği süreç, kapitalist küreselleşmenin kriziyle karanlık yüzünü bir kez daha gösterdi. Neo-liberalizmin kurallarının değişmez olduğu öngörüsü sarsılırken krizden kurtulmak için sistemin taleplerine cevap vermenin de doğru olmadığı ortaya çıktı. Piyasanın inisiyatifine bırakılmış bir ekonomi sürekli kriz üretmekte, faturası da halkımıza, ücretliye, çalışana kesilmekte. Özellikle Türkiye gibi kendi kaynaklarını kullanamayan, emperyalizme bağımlı ülkeler bu krizden daha da fazla etkilenecek, etkileniyor da.

İşsizlik rekorları kırılıyor bu ülkede. Yoksulluk ve sefalet almış başını gidiyor. Üstüne üstlük, adaletsizliğin adaletsizlik olarak, açlığın açlık olarak sürüp gitmesini sağlamak için kapitalist küreselleşmenin bu düzenini korumaktan da utanmadan söz ediyorlar.

Onların sözlerinin tükendiğini son olarak geçtiğimiz günlerde İstanbul'da yapılan IMF ve Dünya Bankası yıllık zirvesinde gördük. 'İstanbul Kararları' olarak adlandırılan kararlarında az gelişmiş ülkelere daha fazla kaynağı emperyalist merkezler taşımak dışında bir karar almadılar. Krizden çıkış için çareyi yine "sömürü katmerleştirmekte" buldular. Dünyanın geleceği ile ilgili söyleyebildikleri tek şey; "önümüzdeki yıllarda işsizliğin ve yoksulluğun artacağı, yoksulluk nedeniyle savaşların yaşanabileceği, bebek ölümlerinin artacağı" oldu.

İçinden geçtiğimiz süreçten, kapitalizmin küresel krizinden, bizlerin de etkilenmemesi olanaksız. Türkiye'de ekonominin küçüldüğü; üretimin ve istihdamın gerilediği bir dönemde üretimin direkt içinde yer alan mühendis, mimar ve şehir plancılarının bu durumdan etkilenmemesi düşünülemez. Mühendis ve mimarların bu süreci durdurmak için; daha örgütlü, daha bütünleşmiş, daha etkin ve insana seslenen, bilimsel, mesleki, kültürel girdilerle zenginleştirilmiş daha politik bir tavra ihtiyacı bulunuyor. TMMOB ve şüphesiz odamız bu çabayı güçlendirerek sürdürmek kararlılığındadır.

Sevgili Arkadaşlar

TMMOB'nin sorumluluklarından biri de meslek alanlarımız üzerine gerçekleştirdiğimiz sempozyum ve kongre gibi etkinliklerle o alandaki sorunları ortaya koyarak çözüm önerilerini ortaya koymaktır. İşte bugün de Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği'ni konuşmak için bir aradayız.

Resmi istatistikler, ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğine gereken önemin verilmediğini yasa, yönetmelik ve uygulamalarda ciddi yetersizlikler bulunduğunu göstermektedir. İşveren kesimi ve kamu işvereni konumundaki devlet, neo liberal ekonomik politikaların da etkisiyle konuya gereken özeni göstermemektedir. İş güvencesinin azalması, çalışma koşullarının ağırlaşması; özelleştirme, sendikasılaştırma ve taşeronlaştırmanın yaygınlaşması, sosyal güvenlik ve güvenceden yoksun kayıt dışı işçilik, her yıl 80 bin civarında seyreden iş kazalarının ve kayıtlara giremeyen meslek hastalıklarının nedenleri arasındadır.

Sevgili Arkadaşlar;

Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında yaşanan olumsuzluklar ve saptanan sorunlardan hareketle TMMOB'nin konu ile taleplerini de bu sempozyum aracılığı ile ve özetle burada kamuoyu ile paylaşmak isterim:

Esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan 4857 sayılı İş Yasası yerine bütün tarafların katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini "insan" olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı" Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Barolar

Birliği, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri alınarak ve bu görüşler yansıtılarak yeniden düzenlenmelidir. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alarak yenilenmelidir.

50'den daha az işçi çalıştırılan iş yerlerinde de İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalı; sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır. Kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalı ve tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli, tavsiye değil yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm çalışma hayatını kapsamalıdır.

"İş Güvenliği Mühendisliği" kavramı, birliğimizin belirlediği şekilde tanımlanmalı, 50'den fazla işçi çalıştıran sanayi işletmelerinde "tam zamanlı" İş Güvenliği Mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda çalışma koşulları arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak ve bilimsel araştırma yapacak kurumlar oluşturulmalı, eğitim kurumları bu konuda özendirilmelidir. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak iş sağlığı ve güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yapılmalı, üniversitelerin ilgili fakültelerinde iş sağlığı ve güvenliği kürsüleri kurulmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitime önem verilmeli, eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. Eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri, işyeri mekanı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi v.b. konular proje aşamasında planlanmalıdır. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, ilgili standart ve mevzuata uygun olarak üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında mutlaka denetim yapılmalıdır. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişı ve sunumu engellenmeli ve bu konuda bir denetim ağı oluşturulmalıdır.

Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Silikozis örneğinden ders çıkarılmalı, meslek hastalıklarının önlenmesine ilişkin kamusal eylem planı bir an önce uygulamaya geçirilmelidir. İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.

Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilik üzerindeki tüm olumsuz uygulamalar kaldırılmalı, ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk emeği sömürüsü ortadan kaldırılmalıdır.

Biz, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde "önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği" anlayışı yerleştirelmedir diyoruz. Birliğimiz, dün olduğu gibi

bugün de, yarın da işçi sağlığı ve güvenliği alanının ticarileştirilmesi, piyasalaştırılması, taşeronlaştırılması, niteliksizleştirilmesi, hizmet verecek hekim, mühendis, hemşire vd.nin dışlanması, mesleki bağımsızlığın yok edilmesine karşı her türlü girişimi yapacaktır. Çünkü biz "önce insan" diyoruz ve samimiyetle "iş kazalarında ölenlerin, sakatlananların, hastalananların anaları ağlamasın" istiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum.